

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tarım alanında bilinçli ve eğitilmiş çiftçiye ulaşmak, gıda ve tarım ürünlerindeki fahiş artışa karşı gerekli önlemleri almak, gıda krizine karşı etkili önlem almak, nitelikli ve ekolojik tarım üretimini geliştirmek amacıyla yeterli sayıda ve nitelikte tarım danışmanının alanda görev yapması gerekmektedir. Ancak Türkiye’de sayıları çok kısıtlı olan tarım danışmanları, insan onuruna uygun olmayan çalışma ve ücret koşullarında danışmanlık hizmeti sunmaktadır. İlgili bakanlığın geçici bir proje olarak yaklaştığı tarımsal danışmanlık hizmetinin kurumsallaştırılması, tarım danışmanlarının çalışma koşulları ve ödeneklerinin iyileştirilmesi ve tarım danışmanlarının güvenceli istihdam edilmesi için gerekli olan çalışmaları belirlemek amacıyla Anayasa’nın 98’inci, İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahmut DINDAR

Van Milletvekili

GEREKÇE

Tarım sektörünün istihdam ve ekonomi içerisindeki payı her geçen dönem azalırken gıda fiyatlarındaki fahiş artışlar yeni sorunlara yol açmaktadır. Toplumsal yaşam için gerekli olan ekolojik ve sürdürülebilir tarım için bilinçli çiftçilerin üretim yapması gereklidir. Bilinçli çiftçi ve üreticiye ulaşmak için gerekli danışmanlık, rehberlik ve destek sistemlerinin yetkin danışmanlarca sağlanması gereklidir. Bu kapsamda kalkınma süreci içerisindeki kırsal kesimlerde olduğu kadar, topyekûn tarım sektörünün gelişmesinde vazgeçilmez bir unsur olarak tarımsal yayım ve danışmanlık çalışmaları kurumsallaştırılmalıdır.

Türkiye’de ise sayıları çok kısıtlı olan tarım danışmanları da mevcut işleyiş ve sistemsizlik nedeniyle mağdur edilmiş durumdadır. Tarım bakanlığının “kadrolu-sürekli” çalışanları olması gereken tarım danışmaları bugün asgari ücretin altında bir gelikle hizmet sunmaktadır. Sayısı 2.000 civarında olan tarım danışmalarının sorunlarının çözülmemesi, tarımsal bilinçlenmeye önem vermediğini de göstermektedir. İşleyiş tebliğlerinin ve ödemelerin güncel ekonomik gelişmelere, kur şoklarına, enflasyona uygun geliştirilmediği ifade edilmektedir.

Tarım danışmanlarına 2023 yılı için yıllık olarak 2 dönem şeklinde verilen 72 bin liralık ödenek TL’de yaşanan değersizleşme süreçleri sonunda güncel olarak alım değerini yitirmiştir. 2024 yılı için düzenlenen miktarın 144 bin TL olduğu ifade edilmektedir. Aylık bazda açlık sınırının ve asgari

ücretin altında kalan bu miktar ile tarım danışmanlığını sürdürmek mümkün değildir. Tarım danışmanlarının sigorta, vergi, işyeri kirası, Tarım İl Döner Sermaye Birimi tarafından kesilen makbuzlar, muhasebeci ücreti, işletme ziyaretleri yakıt giderleri, faturalar, yemek, büro giderlerini de kapsayan bu miktar güncel değerler esas alınarak minimum 2024 yılı için en az 360 bin TL'nin üzerine çıkarılmalıdır. Yaşanan enflasyon ve ekonomik kriz koşullarına göre bu ödemenin güncellenmesi gerekiyor. Tarım danışmanlarının BAĞ-KUR ve vergi primleri için düzenleme yapılmalı ve bu giderleri teşvik kapsamında karşılanmalıdır. İş süreçlerinde araç kullanmak zorunda kalan tarım danışmanlarının MTV gideri, Zorunlu Trafik Sigortası bile yüzde yüz artmış ama gelirleri artmamıştır. Tarım danışmanlarının üyelik aidatları ve diğer bazı giderleri dışına yoğun bir bürokrasi ile uğraştıkları ve bu bürokrasi nedeniyle dönem dönem hakkaniyetsiz olabilecek cezalar kesildiği ifade edilmektedir.

Tarım danışmanlarının verimli bir danışmanlık yapabilmeleri amacıyla tarımsal danışmanlara yoksulluk sınırının üzerinde ödeme yapılmalıdır. Tarım danışmanları tarım bakanlığı bünyesinde sözleşmeli yada kadrolu çalışmalıdır. Kadro verilemiyorsa danışmanların işlerini yapabileceği büro desteği ve insan onuruna yakışır bir ücret imkanı sağlanmalıdır. Bu bağlamda;

Tarımsal yayım ve danışmanlık projelerinin geliştirilerek devam ettirilmesi, serbest tarım danışmanlarından kesilen teminatlar ve tevkifat kesintilerinden kaynaklanan mağduriyetlerin giderilmesi, tarım danışmanları arasında illerdeki ve uygulamalardaki farklılıklarının giderilmesi, uygulama esaslarına ilişkin tarım danışmanlarının alanda tespit ettikleri ihtiyaçların karşılanması gereklidir. Tarım danışmanlarına yönelik arazi ve büro denetimleri makul düzeyde, amacına uygun ve işleyişi iyileştirme amacıyla olmalıdır. Hizmetlerin devamı esnasında dönem sonu itibarıyla danışmanın hizmet verme alanı değişikliğinden doğabilecek mağduriyetler giderilmelidir.

Sertifika sahibi olan ve de sahada bilfiil çalışan Sertifikalı Tarım Danışmanlarının Kamuya geçiş imkânları geliştirilmelidir. Yine "Serbest Yeminli Tarım Orman Müşavirlik" konusu tarım danışmanlarının talebi doğrultusunda geliştirilmelidir. Danışmanlık hizmetinin kurum içi hizmet kabul edilmesi ve Dosya başı ve de ÇKS belge ücreti ödenmemesi için gerekli düzenleme yapılmalıdır. Tarım danışmanları özlük hakları güvence altına alınmalıdır. Danışmanlık Hizmetlerinin eğitim hizmeti olduğu gerçeği ile bu işleyişteki KDV oranının %8 olarak belirlenmesi gerekmektedir.

Bir tarım danışmanının yıllık minimum/ortalama 36.000 TL kira gideri, 9.000 TL muhasebe defter harcaması, 10.000 TL vergi ödemesi, 6.000 TL elektrik faturası, 8000 TL belediye harç ve su bedeli, 2.000.TL tarım döner sermaye katkısı, maliyeye ödenen teminat 3.600 TL 42.000 TL SGK-Bağkur ödemeleri giderleri olmaktadır. Araç ve yakıt giderleri minimum 24.000 TL'dir. Kırtasiye, yemek giderleri de dahil edilince söz konusu 144 bin TL'lik ödeme sabit giderler için bile çok yetersiz kalmaktadır. Tarım danışmanların da net olarak minimum 30 bin TL'nin altında bir aylıkla hizmet sunmaları beklenmemelidir. İl ve bölgelere göre farklılaşmakla birlikte danışmanların maliyetlerinin verilen teşviğin üzerinde gerçekleştiği ifade edilmektedir. Bu bağlamda tarım danışmanlarının iş ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi, bilinçli çiftçi ve üreticiye nitelikli danışmanlık hizmetlerinin sunulması ve amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

1	SEZAI TEMELLİ	MUŞ	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
5	KEZİBAN KONUKÇU KOK	İSTANBUL	
6	NEJLA DEMİR	AĞRI	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUĞUL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	